

Utvärderingsrapport Religionsvetenskap

Områdesnämnden Humaniora och språk har genomfört utvärdering av huvudområdet Religionsvetenskap.

Sakkunnigyttranden från professor Göran Larsson Göteborgs universitet, och professor Bodil Liljefors Persson, Malmö universitet. Underlag har bland annat varit självvärderingar för grundnivå respektive avancerad nivå, sammanställningar över publikationer och forskningsprojekt, urval av bedömningskriterier och kursplaner.

Dialoger har förts med företrädare för huvudområdet om utförandet av självvärdering (2017-12-12), och kring nämndens och sakkunnigas synpunkter (2018-10-16).

Utbildningens kunskapsbidrag och profil vid Högskolan Dalarna

Enligt självvärderingen är huvudområdet religionsvetenskap vid Högskolan Dalarna är inriktat mot religionshistoria, etik, religionssociologi och religionsdidaktik, vilket kommer till uttryck i ämnets kursutbud, både med avseende på obligatoriska kurser och valbara kurser inom vilka möjligheter ges till att specialisera sig inom något av dessa spår. Samtliga studerande erhåller en kunskapsgrund med avseende på religionshistoria, etik och religionssociologi. De som följer det allmänna spåret kan fördjupa sig inom någon av dessa inriktningar, medan studenter i lärarprogrammet fördjupar sig inom det religionsdidaktiska området.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga konstaterar att utbildningen förmedlar ett brett och mångfacetterat studium av ämnet religionsvetenskap på såväl grundnivå som avancerad nivå. Istället för att försöka att få med alla aspekter av det religionsvetenskapliga fältet har ämnet valt att fokusera på de kompetensområden som finns representerade. Utbildningarnas fokus avspeglar därigenom tydligt kompetens (sammansättning av lärare), och forskning (både när det gäller publiceringar och pågående forskningsprojekt).

Såväl forskning som undervisning har en tydlig koppling mot lärarutbildningen och det omgivande samhället.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med de sakkunniga att utbildningen verkar ha en relevant och välfungerande profil, och att den fokuserar på lärarnas kompetensområden.

Akademisk miljö och lärarkompetens

Miljön består av professor med inriktning mot både religionshistoria och religionssociologi, en lektor (med docentkompetens) och en doktorand i religionssociologi, två lektorer (varav en med docentkompetens) i religionshistoria, en adjunkt i religionshistoria, en lektor och en (disputerad) adjunkt i etik, en professor i kyrkohistoria, en adjunkt i tros- och livsåskådningsvetenskap och en lektor i religionsdidaktik. Gull Törnegrén och Björn Falkevall fungerar som ämnets didaktiker och är delar av forskningsgruppen SO-didaktik inom forskningsprofilen Utbildning och Lärande.

En didaktiktjänst har utlysts men ingen lämplig kandidat hittades, och det har diskuterats om någon i miljön kan kompetensutveckla sig mot didaktik. Ingen doktorandtjänst i pedagogiskt arbete mot religionshistoria har hittills kunnat utlysas inom ramen för Högskolans forskarutbildning i pedagogiskt arbete.

Namn/ födelseår	Akademisk titel ämne/ yrkes- examen	Befattning	Tidsbe- gränsning	av heltid i %	Grund	Avanc	Forsk	Adm	BHU etc
Axelsson, T/1959	Teol. dr docent	Lektor	Tillsv	100/100	5	0	50	45	Ja (7,5 hp) forskar-handl
Claesson, U/ 1969	Teol. dr	Professor	Tillsv	20/80	5	5	55	5	Ja (15 hp) forskar-handl
Falkevall, B/ 1953	Fil. dr ämnes- lärare	Lektor	Tillsv	50/50	25	5	15	5	Forskarhand- ledarutb.
Frisk, L/1959	Fil. dr	Professor	Tillsv	100/100	15	0	40	45	Ja (15 hp) forskar-handl
Hylén, T/1956	Teol. dr docent	Lektor	Tillsv	100/100	55	5	35	5	Ja (15 hp) forskar-handl
Karlsson, F/1977	Teol. dr	Lektor	Tillsv	50/75	40	0	0	10	Ja (15 hp)
Nilsson, S/ 1978	Fil. mag	Doktorand	Visstid	100	0	0	100	0	–
Rodin, T/1971	Fil. dr	Lektor	Tillsv	50/60	15	5	10	20	Ja (15 hp)
Toivio, M/1959	Teol. kand	Adjunkt	Tillsv	100/100	75	0	0	25	Ja (15 hp)
Trotzig, H/1967	Fil. mag	Adjunkt	Tillsv	100/100	75	0	0	25	Ja (15 hp)
Törnegrén, G/ 1955	Teol. dr	Adjunkt	Tillsv	100/100	60	5	30	5	Ja (15 hp) forskar-handl

Den akademiska miljön orienteras i första hand kring forskningsprofilen Interkulturella studier (ISTUD). Det högre seminariet Minoritet, Identitet, Autenticitet (MIA) under Liselotte Frisk är ett av flera forskningsseminarier inom ISTUD, och utgör ett viktigt nav för ämnets forskning. Några av ämnets forskare deltar dessutom i olika seminarier som sorterar under Utbildning och lärande (U&L). Förutom Törnegrén och Falkevalls medverkan i den SO-didaktiska miljön är Claesson ansvarig för den utbildningshistoriska miljön inom U&L. Frisk är biträdande forskningsledare inom ISTUD medan Claesson är biträdande forskningsledare inom U&L. Ytterligare en viktig

komponent i den akademiska miljön är lärarkollegiets regelbundna möten och tillhörande arbetsgrupper.

Särskilda medel har tilldelats sedan 2014 för utformning och implementering av en ny styrmodell för ämnet där arbetsuppgifterna i ämnets ledning, ämnesföreträdare, examinatorer och studierektor, har definierats tydligare. Det har lett till att kvalitetsarbetet inom ämnet har fokuserats mer än tidigare, och varje termin hålls kvalitetsseminarier där frågor som feedbackkultur, uppsatsbedömning, lärarnas ansvar för studenternas språkutveckling, digital kompetens, hållbar utveckling, progression inom och mellan kurser, samt examination behandlas och diskuteras mera djupgående. Ett exempel på konsekvenser av kvalitetsseminarierna är att systematiserandet av skrivhjälp till studenterna börjar redan i Religionsvetenskap I. Dessa seminarier har också fungerat som kollegial kompetensutveckling där till exempel olika typer av feedback uppmärksammas.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga är eniga om att ämnesgruppens totala kompetens uppvisar stor bredd inom alla de fyra ämnesområden – religionshistoria, etik, religionssociologi och religionsdidaktik som ingår i utbildningens ämnes- och innehållskonstruktion.

Av ämnets personal, som består av 11 personer (inkluderat en doktorand och tre adjunkter), är tre personer 59 år och tre är respektive 62, 63 och 64 år. Dessa personer utgör på flera sätt kärnan i ämnets verksamhet speciellt inom inriktningarna ämnesdidaktik och etik, religionshistoria, och religionssociologi, och när de går i pension är ämnet mycket sårbart. Kompetens och nyanställning bör därför prioriteras.

Flera av de seniora lärarna är också de som bedriver mest forskning samtidigt som de har ledningsfunktioner både på institutionen och Högskolan (samt även i externa organ). För att säkerställa ämnets framtid krävs en detaljerad plan för rekrytering som tar hänsyn till både behov och resurser.

En av de sakkunniga noterar att en disputerad lärare är anställd som adjunkt och inte som lektor.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med de sakkunniga att rekryteringsbehov respektive kompetensutvecklingsbehov finns inom religionshistoria, religionssociologi, och ämnesdidaktik. ONHUS ser positivt på att ämnet medvetet är om detta och arbetar för det.

Forskningsanslag är nödvändiga för att behålla omfattningen av kompetens, dock har utökad forskningstid också inneburit att de senioras deltagande minskar. ONHUS ser viss problematik i att de i kollegiet som är mest vetenskapligt meriterade möter studenterna i låg utsträckning. Detta varierar dock mellan terminer beroende på grad av forskningsfinansiering. Nämnden skulle vilja se en tydligare strategi för att finna en balans mellan senioras del i undervisningen respektive deras forskning och andra uppdrag.

Ämnets organisation med tydlig ansvarsfördelning och betoning på kvalitetsutveckling förefaller borge för fokuserat kvalitetsarbete.

Disputerade adjunkt bör ges möjlighet att söka om befordran till lektor.

Forskningsaktivitet

Under 2016 bedrevs tre externfinansierade projekt inom ämnet finansierade av VR. 2017 beviljades ett flerårigt RJ-projekt till ämnet med medverkande från Uppsala och Århus universitet. Därutöver bedrivs forskning med interna medel inom ramen för ISTUD, Skolforskningsfonden och Utbildning och Lärande.

Religionsämnet känner dock av vissa problem vad gäller möjlighet att bedriva forskning i de fall medel erhålls. Det upplevs av vissa som svårt att kombinera forskning med övriga arbetsuppgifter enligt nuvarande tjänstefördelningsmodell.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga anser att med tanke på de små resurser som står till förfogande i termer av externa och interna anslag så tycks forskningsaktiviteten vara god när det gäller publiceringar, deltagande i konferenser och i externa uppdrag. Ämnet finns också tydligt med i högskolans arbete med att konstruera en ny forskningsprofil.

Ämnesgruppen har varit framgångsrik i att erhålla externa forskningsmedel från bl.a. Vetenskapsrådet och Riksbankens jubileumsfond. De seniora forskarna har hög grad av vetenskaplig verksamhet och det gäller t.ex. såväl vetenskaplig publicering som aktivt deltagande i konferenser. En av de sakkunniga lyfter dock fram att det inte tycks finnas någon plan för att öka antalet externa anslag – en fråga som blir allt viktigare för universitet och högskolor.

Enligt självutvärderingen är det många som anger att det är svårt att både bedriva forskning och att ta ansvar för undervisning och ledning av institutionen. Detta är ett generellt problem och för att undvika logistiska problem krävs en tydligare administrativ ledning och planering av både forskning och undervisning inom både ämnet och på högskolan. Ett system för så kallade sabbaticals skulle kanske kunna underlätta planering både när det gäller arbetsbörda och ekonomi.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med sakkunnigas kommentar om den goda forskningsaktiviteten och vill särskilt lyfta fram ämneskollegiets framgång med externa forskningsansökningar. Nämnden ser dock risk att problem uppstår när beviljade forskningsmedel och ledningsuppdrag kolliderar med undervisning, och understryker behovet av avdelningens stöd i dessa situationer och av att planeringen av verksamheten tar detta i beräkning.

Forskningsförankring

Översiktsverk skrivna av forskare används framförallt i kurser på lägre nivå. Vetenskaplig litteratur skriven både av forskare i ämnet och av forskare från andra håll används i ökande grad när progressionen fortgår. På alla nivåer undervisar forskande lärare, i vissa fall om de områden

läraren forskar om, i andra fall om närliggande ämnen eller mer generiska ämnen, t.ex. teori och metod. Litteratur och undervisning om teori och metod förekommer på alla nivåer.

Undervisning och övningar i metod förekommer löpande genom hela kursen *Religionsvetenskap II*. I första delkursen används främst hermeneutisk-dialogisk metod, men också andra komparativa metoder. Under den andra delkursen är övningar i texttolkning centrala. Den tredje delkursen är en teori- och metodkurs med flera metodseminarier. I denna ingår också allmän vetenskapsteori, övningar i informationssökning och kritiskt granskande av sådana sökningar och deras resultat. Forskningsresultat som används har i vissa fall tagits fram av lärare inom ämnet. I kursen introduceras studenten även till att söka vetenskapliga publikationer och att forskningsförankra eget studium för uppsatsarbete i delkurs 4.

Nämndens kommentarer

Ämnet förefaller ha en genomtänkt och god praxis kring teori och metodundervisning, informationssökning och källkritik samt studenternas möte med forskningsfronten, och lärarnas kompetensområden avspeglar sig i utbildningens upplägg. Ämneskollegiet försöker hitta former för att studenterna ska träffa seniora forskare i ämnet, men det tycks i somliga kurser främst ske genom inspelade föreläsningar.

Utbildningens organisation

Grundutbildningen har ett upplägg med flera valbara kurser vilket tillsammans med att många av kurserna samläses med en didaktisk variant, ger en förklaring till antalet kurstillfällen. De valbara kurserna motiveras som värdefullt för att nå fördjupning och starta ett livslångt lärande. Kurserna motsvarar lärarnas forskningskompetenser. Mer bredd som betas av är ett alternativ men utgångspunkten för ämnet är att fördjupning av generiska färdigheter kan övas genom olika stoff.

2016	Grundnivå	Avancerad nivå
Antal kurstillfällen/år	34	12
Varav programtillfällen	19	10

Prestationsgraden är omkring 60 %. De stora sommarkurserna, där många studenter inte har fullgjort sina studier bidrar till att dra ner siffrorna. På avancerad nivå är det många avhopp både från fristående kurser och från magisterprogram, troligen beroende på att många studenter på denna nivå är yrkesarbetande. Genomströmningen har dock stadigt förbättrats sedan 2014. Den relativt låga genomströmningen är ett problem som ofta diskuteras vid ämneskonferenser, och enligt självvärderingen arbetar miljön kontinuerligt med att försöka höja den. Bland åtgärder som har vidtagits kan nämnas ett absolut krav på närvaro vid upprop, uppdelning av kurser i mindre betygsmoment, samt ökad information till fristående studenter innan kursstart om vilka krav kursen ställer.

Relativt få studenter tar ut examen.

Sakkunnigas kommentarer

En av de sakkunniga efterlyser en tydligare beskrivning av hur samläsningen mellan lärarstudenter och övriga studenter går till rent praktiskt, eftersom det skiljer en del i målformuleringarna mellan de båda varianterna av kurserna, särskilt under den första terminen. Kanske finns för många mål i inriktningen för lärarstudenter, och den sakkunniga frågar om de ska de läsa mer än andra studenter, eller är det så att de läser mindre av det innehåll som den allmänna inriktningen religionsvetenskap har? Rimligtvis har de inte exakt likadana examinationsuppgifter och det vore bra om det kunde förtydligas på något sätt att det delvis skiljer i fokus mellan dessa båda inriktningar och att detta också synliggörs i innehållet examinationsformerna.

Nämndens kommentarer

Nämnden sympatiserar med inställningen att fördjupning inom ett smalare område är värdefull för utbildningens forskningsanknytning, men ser dock risk med att de valbara kurserna ofta har för få studenter för att uppnå den kritiska massa som krävs i seminarier.

Liksom i andra ämnen som har många fristående kurser eller ingår i lärarprogrammet är examensuttagen i huvudområdet Religionsvetenskap relativt få bland studenter som fullföljt utbildningen. Kanske är detta ett övergripande problem som behöver lösas genom mer centrala åtgärder?

Angående sakkunnigs påpekande om skillnaden mellan lärandemål i de reguljära respektive de didaktiska kurserna, ges i dialog förklaring att samma lärandemål täcks in i bägge varianterna, men att de didaktiska varianterna behöver följa lärarutbildningens nomenklatur. Nämnden finner därmed att frågan är besvarad.

Måluppfyllelse*Sakkunnigas kommentarer*

De sakkunniga anser att de mål som finns formulerade i huvudområdets olika kurser på grundnivå är rimliga i relation till såväl examensmål som inriktning och har relevans för lärarutbildningen. Det finns genomtänkta och väl strukturerade bedömningsmatriser och kriterier för såväl generell bedömning som för enskilda delkurser, t.ex. i Religionsdidaktik och för uppsatskurser.

En av de sakkunniga menar att de centrala begrepp som enligt självvärderingen fördjupas genom hela utbildningen i demokrati, makt, normer och värden, kultur, identitet och etik – även bör finnas med och skrivas fram i samtliga kursplaner så att progressionen blir tydlig också i dessa.

Det påtalas även att skillnaden mellan grund och avancerad nivå skulle kunna vara tydligare. Enligt självvärderingen tycks det handla om att studenterna framför allt ges mer och djupare undervisning om samma saker. Att nya moment (ämnen, inriktningar eller dylikt) inte introduceras på avancerad nivå kan kanske förklaras av lärargruppens sammansättning. Det kan också finnas en poäng att fördjupa snarare än att bredda utbudet. Dock innehåller självvärderingen ingen diskussion om dessa val.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med de sakkunniga att den fördjupning i de olika spåren som beskrivs i självvärderingen inte på ett tydligt sätt framgår av lärandemålen i kursplanerna. Eventuellt finns behov av att se över formuleringarna i kursplanerna.

Skriftliga arbeten

Föreläsningar och samtal kring vetenskapligt skrivande sker främst i kurserna Religionsvetenskap I och Religionsvetenskap II. Studenterna får genomgående respons på sina skriftliga inlämningar och en del av responsen handlar om det vetenskapliga skrivandet. Som en aspekt i ämnets kvalitetsarbete har lärarna gemensamt diskuterat på vilka sätt respons ges till studenterna. Kvalitetsarbetet har även innefattat översyn av progressionen i vetenskapligt skrivande och systematisering av denna strimma, vilken startar direkt i Religionsvetenskap I framförallt genom klargörande instruktioner och muntlig och skriftlig feedback på skriftliga uppgifter.

Handledning av examensarbete sker huvudsakligen individuellt där handledarna ger muntliga respektive skriftliga kommentarer där träffarna är antingen på campus, via internet eller telefon. Handledare för alla examensarbeten är disputerade, och en strävan är också att handledaren handleder arbeten inom eller nära sitt forskningsfält. Handledaren får 15 timmar per 15 hp-uppsats/examensarbete att handleda. Examinator/medbedömare får 5 timmar för att bedöma ett sådant arbete. I praktiken krävs inte sällan fler timmar för att en uppsats ska bli helt klar och godkänd. Externa medbedömare har hittills ställt upp utan ersättning.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga finner utifrån beskrivningen i självvärderingen att upplägg, handledning och examination av examensarbeten förefaller tydlig och välstrukturerad. De noterar också att de studerande före examensarbetet läser en kurs i vetenskaplig teori och metod, och att det betonas att det sker en progression i vetenskapligt skrivande från grundnivå till avancerad nivå.

Nämndens kommentarer

Liksom sakkunniga menar nämnden att upplägg, handledning och examination verkar följa praxis vid Högskolan, och att det bedrivs ett genomtänkt arbete med vetenskapligt skrivande.

Omvärldsbevakning/arbetslivsanknytning

Ämnet har inget utarbetat system för omvärldsbevakning. Däremot spelar engagemanget i IKUD och PUD en sådan roll vad gäller den närmaste regionen. Ett pågående projekt är att väcka liv i ett nätverk för religionslärare i regionens skolor som tidigare fanns.

Många serviceyrken och förvaltningar inom den offentliga sektorn efterfrågar kompetens i religion för att kunna bemöta olika religiösa personer och grupper på ett dialogbaserat sätt. Det finns en potential att utvidga ämnets kursutbud på ett sätt som är riktade till yrkeskategorier, om resurserna finns.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga konstaterar att utbildningen förbereder väl för yrkeslivet när det gäller lärarutbildningen.

Nämndens kommentarer

Ämnet har relevanta tankar kring arbetslivsanknytning för lärarutbildningen och för fristående kurser. En styrka är arbetet med nätverket för religionslärare som nu är igång, och att det finns idéer om att skapa kurser med inriktning mot olika yrkeskategorier.

Nämnden noterar att det inte finns budgeterad tid för systematisk omvärldsbevakning.

Studentinflytande

Eftersom kursen Religionsvetenskap I har studenter som läser på högskola för första gången erbjuds där ett kurslag. Kursansvarig sammankallar till en kurslagsträff vid mitten av terminen där alla är välkomna att framföra synpunkter. Vid övriga kurser sker studentinflytandet mer via kontinuerlig dialog muntligt och via mail. Vid slutet av de flesta kurser görs en anonym kursvärdering på elektronisk väg, som sedan ligger till grund för en kursutvärdering.

Kursutvärderingar och dialoger med studenter fungerar i många fall som grund för revisioner i kurser. Varje gång någon av de större kurserna Religionsvetenskap I och II har avslutats hålls ett lärarmöte för utvärdering av kursen.

Studentenkäten 2016 gav ett svagt resultat som kan förklaras av speciella orsaker. Följande tre områden, som annars brukar vara positivt bedömda, sticker 2016 ut på ett negativt sätt: planering och administration under pågående kurs, lärarnas pedagogiska förmåga och lärarnas förmåga att ge feedback. Ämnesgruppen för kontinuerliga samtal om detta och bevakar de kursvärderingar som kontinuerligt görs för att se om det är återkommande problem.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga är eniga om att det finns ett systematiskt arbete och en kritisk reflektion kring studentinflytande och att arbetet med kursvärderingar och med studenters medverkan överhuvudtaget förefaller vara väl genomtänkt och integrerat i det fortlöpande arbetet med att utveckla och förbättra den pågående verksamheten.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med sakkunniga om att arbetet med studentinflytande är tillfredsställande.

Internationalisering

Temat mänskliga rättigheter byggdes ursprungligen upp genom religionsvetenskapens samarbete med andra ämnen vid Högskolan och med två sydafrikanska universitet, inom ramen för ett Linnaeus-Palme-projekt för lärar- och studentutbyte kring temat Human Rights in a Global Era. Projektet löpte under åren 2001–2008, men kurserna har levt vidare inom ämnet religionskunskap, och med en valbar kurs inom Afrikanska studier. Delar av kurspaketet i mänskliga rättigheter är också tänkt att, tillsammans med andra kurser, kunna associeras till

ämnet MFS-satsning där studenter erbjuds att göra examensarbete i Jerusalem med omnejd och en studieresa har genomförts under hösten 2015 i området för att knyta kontakter.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga menar att det finns väl etablerade nätverk och såväl nationella som goda internationella aktiviteter och samarbeten. När det gäller innehållet i utbildningen ser de sakkunniga att studenterna främst möter utländsk litteratur och vissa gästföreläsare, men inte hur internationella aspekter är integrerade i ämnet.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med de sakkunniga och noterar att det är positivt med en satsning mot MFS, men det är ännu oklart hur utfallet blir i antal studenter och satsningens mervärde för utbildningen.

Hållbar utveckling, jämställdhet och mångfald

All forskning och forskningsrelaterad verksamhet inom ämnet kan sägas beröra jämställdhet eller mångfald till högre eller lägre grad. Teman som mångfald och jämställdhet är integrerade i kursinnehållet. Till utvecklingsmöjligheter hör att tydliggöra de allmänna kursernas koppling till strävan mot en socialt hållbar utveckling samt att tydliggöra solidaritetsbegreppet i kurser (särskilt i relation till integration). Valbar kurs om miljöetik och hållbar utveckling där samtliga hållbarhetsdimensioner ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling tematiseras, erbjuds inom Religionsvetenskap II och Religionsvetenskap III.

Sakkunnigas kommentarer

Medvetenheten om jämställdhet och mångfald tycks vara god och dessa aspekter är integrerade i undervisningen. Sammansättningen av lärargruppen är jämnt fördelad mellan män och kvinnor.

En av de sakkunniga uttrycker tveksamhet till att ta in föreläsare från en religiös tradition för att tala om jämställdhet, och frågar sig vilka röster ges utrymme och vilka tystas och varför får endast företrädare från en tradition komma till tals?

Nämndens kommentarer

Medvetenhet och utbildningens inriktning i innehåll mot hållbar utveckling, jämställdhet och mångfald förefaller relevant för ämnet.

Framtidsperspektiv

Den främsta styrkan är kollegiet, deras kompetens och kollegiala samarbete samt den ansvarstagande kultur som utvecklats under många år. Samarbetet inom ämnesgruppen är mycket gott. Dock hotar kompetensen att försvagas genom av bristande möjlighet till forskning för vissa lärare och av deltidsanställningar. Svårigheter att både erhålla och utnyttja medel innebär att medarbetare söker sig bort från Högskolan Dalarna för att få möjligheter att utöva forskning.

Det finns fortsatt hög kompetens inom åtminstone de traditionella religionsvetenskapliga disciplinerna: religionshistoria, etik, religionssociologi och kyrkohistoria, samt kompetens i religionsdidaktik och tros- och livsåskådningsvetenskap.

Organisationsmodellen med tydliga ansvarsfördelningar för resurs-, process- och resultat kvalitet bidrar till en god ordning i ämnets vardagliga arbetsrutiner. Dock upplevs det alltmer som ett akut problem att mer och mer av den begränsade undervisningstiden går åt till administrativa sysslor och diverse studentärenden. Detta riskerar i förlängningen att leda till att den psykosociala miljön i ämnet försämras, samt att arbetsmiljön och kvaliteten i kurserna blir lidande.

Ytterligare en svaghet är att lärarnas arbetsbelastning stundtals är hög. Ett särskilt problem är den religionsvetenskapliga disciplinens bredd, med flera underdiscipliner. De flesta lärare är inriktade mot en av dessa underdiscipliner, och kan därför inte ersätta en lärare inom ett annat område om denne skulle bli sjuk eller av annat skäl vara borta från undervisningen en tid. Det gör ämnet sårbart.

Sakkunnigas sammanfattning

Styrkor:

- Lärarnas kompetens är bred och det finns en god grund för att ge en undervisning av god kvalitet som är relevant för dagens samhälle (inte minst för lärare).
- Bredden av kursutbud inom huvudområdet religionsvetenskap och den möjlighet studenter har att kunna påverka och utforma sin utbildning.
- God progression framskrivet kring centrala begrepp och tema och gällande likabehandling och jämlikhetssträvanden i kurserna både på grundnivå och på avancerad nivå.
- Ämnesgruppen är aktiv inom forskning och vidareutveckling av kompetenser.

Svagheter:

- Med tanke på bredden i utbildningen tycks det vara svårt att få tid till både forskning och undervisning. Detta kan vara ett problem då undervisning av hög kvalitet bör vara förankrad i forskning. Behovet av planering är stor om ämnet vill undvika stress och en ohållbar situation för kollegor och studenter.
- Bredden i utbud av valmöjligheter kan också vara en svaghet genom att vissa ämnesinriktningar och tema inte läses av alla studenter.

Möjligheter för framtida utveckling:

- För att stärka ämnets konkurrens och relevans inom både undervisning och forskning krävs en hög grad av samarbete, inte minst när det gäller forskningsprojekt. Samarbetet tycks vara gott inom ämnet, men det finns inget systematiskt arbete redovisat för hur man uppnår samarbete när det gäller till exempel forskning och ansökningar.
- Att återaktivera nätverket för gymnasielärare låter som en mycket bra och relevant åtgärd.
- Kursplanerna kan utvecklas och bli mer tydliga kring syfte och mål, innehåll och eventuellt litteratur och bli mer detaljerade kring examinationsformer. Constructive Alignment/konstruktiv länkning skulle kunna förtydligas och bli mer synlig i kurserna.
- Då det gäller forskning vore det bra om det säkerställs och beskrivs hur de tvärvetenskapliga övergripande forskningsinriktningarna integrerar sina olika

ämnesdiscipliner. Det vore önskvärt om det kan formuleras tydligare vilka kopplingar som finns till huvudområdet, vad detta bidrar med, samt tydligare om hur samarbetet kommer att kunna vidareutvecklas i framtiden.

Sårbarhet för förändringar:

- Flera förestående pensionsavgångar. Detta gäller speciellt inom inriktningarna religionshistoria och religionssociologi, men också inom området för ämnesdidaktik (inkluderat förmågan att handleda studenter och doktorander). Rekrytering och utlysning inför tillsättning bör initieras så snart som möjligt och denna process måste beakta både behov och ekonomi. Istället för att anställa personer enligt gamla ämnesindelningar bör ämnet eftersträva personer som har en bred kompetens som går utanför snäva ämnesområden. Att hitta denna typ av personer kan dock vara svårt.
- Risker med sjunkande antal studenter och vikande genomströmning. Även om dessa processer är mycket svåra att åtgärda för ett enskilt ämne är detta en akut fråga som bör prioriteras inom ämnet samt på Högskolan.